

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben félfévre 6 K, negyedévre 3 K. — 2. Vidéken " 9 K, " 4 K. 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debrecen, Fő-tér 42. Gyarmathy-palota,
földszint az udvarban.

Kultura és háboru.

Soha az ellentétek oly borzasztó játékokat nem űztek, mint a jelen század kezdetén! A kultur- és humanitárius intézmények egész légiói keletkeznek napról-napra és a társadalom versenyt fejt ki az álammal szemben, hogy egymást ugyszólván felülmulják a közművelődés és emberszeretet intézményeinek ápolása és fejlesztése körül.

Az államok horribilis összegeket tüznek ki a tüdővész, börrák és kolera gyógyszerének a feltalálására; laboratóriumokat tartanak fenn, ahol állandóan kísérleteznek eme három emberirtő betegség legyőzésének a lehetőségével.

Lelenházakat, gyermekmenhelyeket alapítanak és tartanak fenn, hogy a csecsemők és kisdetek halandóságát csökkentésük és még a törvénytelen gyerekekről is lemosásuk a „fattyu” szegényítő bélyegét és igyekezzenek azt a törvényt elölről is egyenlővé tenni a loyális gyerekekkel, ami nagyon helyes és igazságos cselekedet.

És mindezzel szemben mit tapasztalunk? Azt, hogy a huszadik század civilizáció dacára, a nemzetek és népek ép úgy mennek egymásnak, ép úgy törnek egymás vagyonára, birtokára, földjére, akár a középkorban, akár a nagy népvándorlás idejében és

„aki birja, marja” elve ma is éppen úgy érvényesül, a hogy érvényesült az ököl-feudol jog korában.

Amíg Hágában csillogó, a retorika remekének beillő beszédek tartanak az örökbéke és lefegyverzés mellett, addig a nemzetek fiitnyet hánynak a szép orációknak és a legujabb emberirtó fegyverekkel egymásnak neki mennek és egymást gyilkolva, öldösve, a legborzasztóbb kegyetlenkedést visznek véghez, amely kegyetlenkedéssel a pápuai busman, a szudáni néger, az amerikai rézbőrű indián dehogy mérkőzhetnek!

És mindez a huszadik század nagy szégyenére és nagy gyalázatára megy véghez.

Franciaország jutalmakat tűz ki ama családfentartók részére, ahová a golya gyakoribb látogatásokat teszen, hogy az „egyke” rendszernek gátat vehessen; Anglia a munkaképtelenek ellátásáról törvényt alkot; a külügyi diplomaták mindannyian a békéről zengedeznek dicséret daloikat: és mindegyik jelenégekkel szemben skalpirozza a török a montenegróit és a montenegró lemészárolja a tehetetlen török asszonyt és gyermeket, akár a jámbor birkát! És ez a humanus francia, az a gentlman angol, a békeszerető német stb. államok ölhetett kézzel nézik ezt a mészárlást. De nem, ők is fegyverkeznek állig, hogy készek legyenek

nek arra az eshetőségre, hogy ha osztásra kerül a sor, ők valahogy rövidséget ne szenvedjenek, mert a passzivitásért is kijár az osztalék! Ime, ez a huszadik század szignaturája!

Kuthi Zsigmond.

Az egyesült ellenzék Debrecenben.

Kik jönnek a 27-iki népgyűlésre? A debreceni függetlenségi párt felhívása.

Az a nagyszabású népgyűlés, melyet e hó 27-én rendez a debreceni függetlenségi párt, arányaival messze túl fog lépni a rendes vidéki politikai gyűlések keretén. Ugy a Kossuth-, mint a Justh-, valamint a néppárt oly nagy számban lesz képviselve a népgyűlésen, hogy bátran ellehet mondani, hogy a 27-iki debreceni népgyűlés az egyesült ellenzék egyik legszebb közös fegyverténye lesz az alkotmánytíró kormány elleni küzdelemben.

A gyűlésen való megjelenésükről biztosították a gyűlés rendezőségét: gróf Apponyi Albert, Justh Gyula, gróf Zichy Aladár, gróf Batthyány Tivadár, gróf Károlyi Mihály, Földes

Őszi kalap ujdonságok ASZMANN FERENCZNÉL.

1609

A nemesek hadnagya.

A század elején, az akácfalombos őshajdu városban, ahol bástyaváros is oltalmazta a templomot, Hajdunánáson kemény kálvinista nemes volt a hadnagy. A pallos jogával hatalmas szabad városnak, mind pedig nánási nemeseknek a főhadnagya: nánási Oláh András ur ő kegyelme volt, aki első rangú hajdu nemesi családból származott és kinek történetesen a bátyja ép a tokaji lovas-generális, a vitézemiékü Oláh generális volt.

A század elején nagyon esőndes volt Magyarország. Mar mint szép regéknek a vitézeit emlegették a Rákóczy fejedelem régi porladó kurucait. — Napoleon hadi dicsőségét is megtörték a szövetségesek. És mellét immár ismét hetykén düllesztgette a sokat porolt szoldateszka nép. — A magyarok copfba fonták a hajukat. Nemeteskedtek, diákoskodtak. A fringiákat rozsdá marta. A tiszafüredi származású kuruc nyergékben galambfiókokat költetett a gazdasszony.

Ebben a jámbor időben nagy ur volt a föld népe között még egy vasas kapitány is. Mert sok városban idegen katonaság állomásozott ekkor. A magyar fiúk pedig kint fogyasztották a komisz kenyeret.

Ezen időben utazott keresztül a nánási hajduk városán egy vasas-kapitány, aki a tokaji lovasgenerálishoz, Oláh generálishoz volt valamely ügyben küldve. A nyár poros a fekete hajduföldön. Delibáb és portenger váltakozik a pusztai országot mellett. A nánási hajduk es nemesek főhadnagya, Oláh András ur maga is ingujra vetkőzött. Ugy ült be a boltozott, a hüvös birói terembe, hová szokva voltak a népek tisztelettel nyitogatni az ajtót. Annál méltóbb volt tehát a derek nemes urnak a meglepődés, amidőn egyszer nagy robajjal nyit az ajtó és kardját remszörnyen csörtetve betoppant azon egy poros, hetyke tábori sipkás vasas-kapitány. Szörnyen dühös volt ez az ur. Mergében már a bajszahelyét is majd leragta, mert városgazda urainék nem szolgáltak neki kedve szerinti forsponttal. És durva, elbiza-

kodott szavakkal rafórmedt a vastagnyaku, lobogó ingujas hajdufőhadnagyra is.

Vitézlő nánási Oláh András ur nagy flegmával felállott a székről. És süvegét fejére felyomván, úgy odaállott a handabandázó tisztt felé.

— No, mi kell? — mondta a nemes ur röviden.

— Hogy mer kend velem feltett süveggel beszélni, indulatoskodott még jobban neki vörösödve a vasas-kapitány. Hát nem tudja kend, hogy én a császár kétszáz lovas katonájának parancslok? És kicsapta a vitézlő ur fejéből a süveget.

— Én pedig hatezer hajduknak adom a parancsszót, — mondta erre röviden Oláh András főhadnagy ur és a másik pillanatban már úgy vágta arcon a vitéz kapitányt, hogy a tábori sipkája egy sarokba repült, de vele együtt repült a sarokba a hetyke, nevetlen tisztt ur is.

De feltápáskodott az és most kardját kirintva, rohant a fegyvertelen hajdufőhadnagyra, aki csak egyet kiáltott:

Épület és Butorvasalásokhoz, valamint Ház- tartási és Gazdasági cikkekben nagy külön- legesség és olcsó árak

Bészler és Dávid

vaskereskedőnél 1691

DEBRECZEN, Piac-utca 7. sz. 1-3

Béla, Holló Lajos, Pap Zoltán, Weszprémy István, Justh János, Rákosi Viktor, Benedek János, Barabás Béla, Egry Béla, Déry Zoltán, Huszár Károly, Szmeccsányi György országgyűlési képviselők. Hogy Bakonyi Samu és Tüdös János debreceni képviselők résztvevői lesznek a gyűlésnek, azt talán külön kiemelni is felesleges.

Ebből a névsorból látható, hogy a közel multban alig volt olyan nagyarányú és impozánsan súlyos jellegű politikai demonstráció, mint amilyenek a debreceni népgyűlés ígérkeznek.

A debreceni függetlenségi párt különben a népgyűlésre meghívta Hajdumegye valamennyi függetlenségi pártját és köreit. A meghívó következőképpen szól:

Igen tisztelt polgártársaink!

A debreceni függetlenségi és 48-as párt országunk letiport alkotmányának helyreállítása s a népjogok kivívása érdekében folyó október hó 27-én, vasárnap délután 2 órakor Debrecenben, a városháza udvarán, vagy a Bika-szálló dísztermében nagy népgyűlést rendez. E népgyűlésünkre meghívjuk az országgyűlés szövetségelt ellenzékét s már eddig olyan kiváló férfiak, mint Justh Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Batthyány Tivadar, gróf Károlyi Mihály ígértek meg lejelvetelüket.

Meghívjuk e népgyűlésünkre a testvér törvényhatóság: Hajdúvármegye egész függetlenségi közönségét is, hogy mint már számos alkalommal, úgy most is összejöjünk hazánk szeretetében, a függetlenségi eszme megvalósulásának követelésében.

Jöjjenek el azért hozzánk minél számosabbban, hogy együtt kiálthassuk ország-világ előtt: le az alkotmánytiprókkal, éljen a független Magyarország, éljenek a népjogok.

Debrecen, 1912 október hó 16-án. A debreceni függetlenségi és 48-as párt nevében, hazafias üdvözléssel: dr. Bacsó Dezső, a debreceni függetlenségi és 48-as párt ügyv. elnöke, dr. Juhász Nagy Sándor, a debreceni és hajdúvármegyei függetlenségi és 48-as pártok titkára.

Kiadó lakás nov. 1-re.

Tisztviselőtelep I-ső utca 12. sz. 3 szoba, fürdőszoba, konyha, kamara és pincék.

Értekezni lehet Szent-Anna-u. 30. utcai lakás. 1767

— Hejh fiúk! . . .

És berohantak a város zsiroshaju, széles vallu cselédei. Kérges, ragyás hajduk, kiknek még ólomgomb is volt fonva a hajukba. Megmarkolták a hetvenkedő kapitányt. Még mozdítani sem tudta a kardját. Oláh András ur pedig rövidesen meghozta a végzést: — Der-se ve! Huszonötöt az orvtámadó fickónak.

És a huszonötötől csak nagy könyörgésre, nagy rimánkodásra szabadult a megjuhászodott vitéz kapitány, akit aztán a forsponttal együtt a határig kikísértetett a hajdúfőhadnagy, aki azonkívül stafétát is küldött bátyjához a tokaji lovasgenerálishoz. Megjelentette neki a maga részéről is az esetet. És mint a régi családi krónikából megtudható vitéz Oláh András ur katonáék részéről is fényes elégtételt kapott.

Az oktanul támadó durva paraszt tiszt rangját kaszalták. Maga a lovasgenerális mondta reá az ítéletet:

— Köszönje, hogy szabadult a derestől az ilyen ember, aki orvtámadó nem érdemli az kíméletet. Meg aztán magyar nemes embert, hogy is mert megütni.

Pedig abban az időben nagy ur, hatalmas ur volt egy vasas kapitány.

Ifj. Móricz Pál

Egyház és iskola.

Az egyházkerületi elnökség a kultuszminiszternél. Mint már jelentettük, az egyházkerületi elnökség a jövő hét folyamán az egyetem ügyében felkeresi a kultuszminisztert. Értesülésünk szerint a küldöttség fogadtatásának ideje október 22-én déli 12 órára van kitűzve.

Két, új ref. népiskola

Vegyes bizottsági ülés.

Tudvalevőleg a népesség szaporodásával szaporítani kell a népiskolákat is. Ott kell építeni az új iskolákat, ahol legközelebb éri az aprónép. Ezért építette föl a város a tanyai iskolákat, sőt ezért akar a ref. egyház is a kertészekben, a város körüli telepeken és a külső részeken új iskolákat építeni.

Az egyház két, új népiskola építését tervezi: a Vecsey—Bruckner-telepen kétemeletes, a Tégláskertben is kétemeletes iskolát tervez; az előbbi 4, az utóbbit 2 tanteremmel, mindkettőnél 2—2 tanítói lakással.

Eddig nagyon rossz rendszer szerint épültek a népiskolák, melyek csaknem mind — a Fűvészkert és Ispóty-utcai kivételével — földszintesek, pedig a városi iskolák a telekdrágaság miatt is emeletesekre kell építeni. A takarékoság és célszerűség elve is ezt parancsolja, hiszen az alépitmény és tetőzet ugyanolyan a földszintes háznál is, mint az emeletesnél, azonkívül a kétemeletes iskoláknál több hely marad udvarnak is.

Az első kétemeletes népiskolát a Vecsey—Bruckner-telepre tervezi, még pedig úgy, hogy úgy a földszinten, mint az első emeleten 2—2 tágas, világos tanterem legyen, a második emeleten pedig legyen a két tanítói lakás. A terv nagyon helyes, de a város főmérnökének nem tetszik, sőt egészségi okokból kifogásolta, hogy a tanítói lakás külön épületben helyeztessék el, vagy pedig a tanítói lakás építését kapcsolják is ki teljesen. A másik ellenvetése az volt a főmérnöknek, hogy 4 tanteremes iskolánál 350 négyszögletes telek kicsi, éppen ezért javasolja, hogy az iskolát a huszárlaktanyával szemben levő pusztai területen építsék fel. (Nézze meg a Leány-utcai ref. iskolát a főmérnök, az még kisebb telekre épült az ő javaslatára. Hogy tönkretette az ostoba építkezés az iskolát. Mennyivel okosabb lett volna ott két emeletes iskolát építeni. Akkor még udvara is lett volna!)

Az ülésen Kovács József polgármester elnöksége alatt jelen voltak: Roncsik Lajos árvaszéki elnök, dr. K. Tóth Mihály és dr. Varga Elemér tanácsnokok, Aczél Géza főmérnök, dr. Fráter Imre, Szele György és Könyves Tóth Kálmán ref. lelkészek és dr. Vásáry István aljegyző.

Szele György lelkész, a ref. iskolaszék elnöke ismertette az új iskolák építésének szükséges voltát. Meg kell szüntetni a tulsufaltságot, mert az közegészségügyi szempontból is káros, de a tanítás eredményét is hátrányosan befolyásolja. Az egyház 4 tanítós leányiskolát tervez a Vecsey-Bruckner telepen az e célra hagyományozott telekre. Az egyház Tóth Istvánnal elkészítette a terveket is. Az iskolát kétemeletesre tervezik. A földszinten lesz két nagy tanterem, az első emeleten is, míg a második emeleten két tanítói lakás.

Aczél Géza kicsinek tartja 240 növendékre a 350 négyszögletes teleket. Javasolja, hogy az iskolát a huszárlaktanyával szemben levő, városi területen építsék fel, ahol van hely

bőven. A tanítói lakást külön épületben kell elhelyezni. (Bizar ötlet: leányiskolát építeni a huszárlaktanyával szemben!)

K. Tóth Mihály tanácsnok rámutat arra, hogy azért kerültek eddig oly sokba az iskolai építkezések, mert nem fölfelé építkeztek. Ellenzi a tanítói lakások külön építését, már csak azért is, mert takarékoskodni kell az építési költséggel, hiszen mindössze 109,000 korona áll rendelkezésre, már pedig pusztán az építési költség 105,000 korona. A kétemeletes építkezés nemcsak takarékoskodás a költséggel, hanem a területtel is. Így marad elég hely udvarnak. Az a legnagyobb baj, hogy a tanítók kertnek szokták elfoglalni az udvart és ott salátát szoktak termelni, a gyermekek számára pedig nincs udvar, ahol kihancurozzak magukat. A kert, tyukudvar és disznóól foglalja el az iskola udvarát, amit nem szabadna túrni.

Aczél Géza főmérnök ellenzi, hogy a tanítói lakást ugyanazon épületben helyezték, mert esetleg a tanító családjában előforduló járványos betegséget megkapják a tanulók is. Külön épületet kell emelni a tanítók részére. Ellenzi azért is a két tanítói lakás építését, mert két tanító nem fér össze, ahol két tanítói lakás van, ott külön kellett az udvart is választani. A róm. kath. népiskolánál is volna udvarnak és játszótérnek való hely, de a tanítók elfoglalták kertnek, ami visszaélés.

Roncsik Lajos azt a megoldást fogadja el, mely a városra nézve előnyösebb. Fráter Imre dr. egészségügyi szempontból a tanítói lakásnak az iskolai épületben való elhelyezését ellenzi. Aczél Géza kérde, hogy ingyen csinálta-e a terveket Tóth István, mert az építési alapot nem lehet terhelni a tiszteletdíjjal, miután az iskolák terveit eddig a mérnöki hivatal készítette el. Szele György azt feleli, hogy az építési alapot nem terhelheti a tervezés költsége, mert azt az egyház rendelte.

Végül úgy határoztak, hogy a hely dolgában nem döntenek, a kétemeletes iskola tervét azonban elfogadják.

Ugyancsak emeletes iskolát terveznek a Tégláskertben 2 tanteremmel és 2 tanítói lakással. Ennek a terveit már a mérnöki hivatal készítette. Az építési költség 71,000 korona. Miután az iskola céljaira a városnak adományozott telek szűk, a szomszédos telek megszerzése kívánatos. Miután még nem döntöttek el, hogy az iskola községi vagy ref. felekezeti legyen, az ügyet levették a napirendről.

Az új bérház.

Az előirányzat tullepése.

Az építési költség több lesz.

Az új, városi bérház építésére a közgyűlés másfél millió koronát szavazott meg, azonban a tényleges kiadás előreláthatólag jóval több lesz, mint az már rendes szokás a városi építkezéseknél.

Az építés folyama alatt megváltoztatták a terveket, ami növelte az előirányzatot, sőt sok részletköltség is merült fel, végül pedig jönnek a pótmunkák és pótköltségek.

Bizonyosan pótköltség kell a vakolásra is, mert a „nagy-magyaralföldi”-nek kiuntalták összes kereseti kimutatásait és csupán 6 százalékot tartottak vissza a vakolás költségeire, holott ez nagyon kevés lesz. Vajjon ki felel majd ezért a kárért — anyagiilag?

Az építő bizottság javaslatára a városi tanács egész sereg apróbb részletmunkát adott ki vállalatba versenytárgyalás nélkül. A harmadik emeleti loggiák előtt tervezett kőballustrád 1550 koronába kerül, a villamos esengő és házi telefon 2958 kor. 43 fillérbe, a konyhák, fayance felburkolását négyszög-méterenkint 18 kor. 50 fillérért Neuhauser Miklós kapta meg, a szobrásmunkákat pedig Somogyi Sándor szobrászművész.

Az építő bizottság a szobák festése helyett tapetirozást javasolta, de a tanács a festés mellett döntött. Az ablakokat és ajtókat világos szürkére fogják befesteni. Szentkirályi és Nagy trafik-üzletét felülvilágítókkal fogják ellátni, ami 4800 koronába kerül.

Elhatározta a tanács, hogy a földszinten villamos, az emeleteken pedig gázvilágítást alkalmaz. A lángok egész éjjel fognak égni. Végül kiutaltak Pavlovits Károly tervezőnek és építésvezetőnek 15.000 koronát tiszteletdíjából, mely körülbelül 70.000 korona lesz.

Városháza.

Debrecen virilisei. A jövő évre érvényes virilis névjegyzéket véglegesen összeállította a bírói választmány. A névjegyzékbe adójuk kétszeres számítása alapján vétettek fel pótlólag: Szikszay Lajos mérnök, Lusztig Károly, Bozzay Pál, dr. Márton Kálmán, Löfkovits Arthur, dr. Szabó Mihály, dr. Kemény Viktor és Szalai József. Györfi Aladár és Irinyi István kimaradtak, mert kellő időben nem jelentkeztek adójuk kétszeres számításáért. Hartstein Péter, miután Hajdumegyében kívánja gyakorolni virilis jogát, törölték a névjegyzékből, melybe utolsónak dr. Kemény Viktor jutott be 2045 K 20 fillér adóval. Pótagok lettek: Kondor Zsigmond, Jóna János, dr. Berger Andor, Szép József, dr. Leitner Adolf, Félégyházi János és Riesz Henrik. A virilisek jegyzékébe jutott három tisztviselő is: Kovács József polgármester, dr. Magoss György tiszti főügyész és Aczél Géza főmérnök, akik esetleg lemondanak virilis jogaik gyakorlásáról.

Az egyetemi telkek. A kincstári jogügyi igazgatóság leiratban hívta fel a városi tanácsot, hogy az egyetem céljaira felajánlott telkeket adja át és adja beleegyezését, hogy azokat a kincstár nevére átírhassa. A tanács értesítette a kincstár jogügyi igazgatóságot, hogy az átadás és bizonyos kérdések tisztázása után megadja beleegyezését.

Ludas Matyi emléktáblája. A tekerékesítő részvénytársaság, mely az ipar és kereskedelmi bank Piac-utcai házáat megvette, díszes kirakatot akar az üzletnek elépíteni. A házon azonban emléktábla van, mert azon a helyen állott az a ház, melyben a Ludas Matyi szerzője hírneves munkáját megírta. A tanács nem akarja megakadályozni a portálé építését, de azt sem engedi meg, hogy az emléktábla eltávolíttassék.

Lányi hadnagy Debrecenben.

Beszélgetés az aviatikus-katonatiszttel.

Vérvörös-plakátok hirdetik városzerte, hogy a kolozsvári aviatikai társaság vasárnap nagy repülő-napot rendez Debrecenben. Bármilyen rikoltó is, kivételesen most még sem tuzoz a reklám; az a lángolóan piros szín obligát reprezentánsa lehet a vérhullásos magyar aviatikának. Mert drága, becses emberéletet rabolt már el tőlünk is a levegő meghódítása, ez a minden célok között a legdicsőségesebb, amelyért érdemes lelkesülni, harcolni és küzdeni. . .

A magyar aviatika?! Mit jelentett ez még csak nem is olyan régen? Mosolyt, lenézést, a legbántóbb lekicsinylést. Ócsárolták, korholták, ahelyett, hogy támogatták, segítettek volna. Nem volt elég szembezállni a kezdet nehézségeivel, meg kellett birkozni a gyilkos közönnyel és a fájdalmas, érzéketlen érdektelenséggel is. Milyen óriási erőnek, ambíciónak, kitartásnak kellett lenni annak, amely e tenger akadályokon felül emelkedhetett.

A levegő egyik bátor hőse vasárnap holtan zuhant le a Rákos porába. Ezek után már remélhetőleg nem fogja kétségbevonni az eddigi jéghidg szintén cinikus közvélemény sem hogy a magyar aviatika valóban nem a földön gurul, hanem a magasban jár. A szomorú, a gyászborító, lesújtó halál talán elég nyomatékosan figyelmezteti a kételkedőket erre az örvendetes igazságra. . .

A magyar aviatikának egy igazán derék katonája vesz részt a debreceni meetingen: **Lányi Antal** nagyváradi hadnagy. A saját erejéből küzdött fel ő is magát és senki más nem volt mestere, mint saját maga. Joggal hivatkozhatunk arra, hogy *eredeti tehetség*, aki senkitől sem tanult, a *saját képességeiből táplálkozott mindig* s így jutott el legkiválóbb aviatikusaink sorába. Komoly ambíciója előtt meghajolt felettes hatósága is, amikor kérelmere szolgálaton kívüli viszonyba helyezték. Ezzel alkalmat és teret adtak neki az érvényesülésre. És Lányi hadnagyot szívós energiája győzelemhez is segítette. Tavaly, mikor a Balatont árepülte, ez imponáló sikerrel együtt berepülte neve az egész országot. . .

A vasárnapi repülőnap szereplői közül elsőnek **Lányi** hadnagy érkezett meg Debrecenbe. Jól ismeri ezt a várost, mert 1906-9-ig itt szolgált a *debreceni 3-dik honvéd gyalogezred kötelékében*.

A Hungária kávéházban találkoztunk a rendkívül szimpatikus katonatiszttel. Fiatal ember még, éppen most vőlegény. Elmondja, hogy egymás-után három éjszakát utazott át Budapestről a szerencsétlenül járt Takács Sándor pilóta temetéséről jött Debrecenbe s így kissé törődött és fáradt.

Persze mindjárt az aviatikára terelődik a szó s szívesen, de a legtapintatosabb szerénységgel beszél a multjáról:

— Már debreceni tartózkodásom alatt foglalkoztam elméletileg az aviatikával — kezd érdekes előadását. Gyakorlati tere azonban csak akkor léptem, amikor Debrecenből Nagyváradra áthelyez-

tek. Itt csináltam első gépemet, amelynek azonban *Budapesten a motorja felrobbant*.

Ez a defektus sem csüggesztett el. A tavasszal hozzáfogtam új gépem megépítéséhez, amely *Fahrmann típusu oiplán* s júliusra lettem kész. Persze idő kellett a berepüléshez is. Első nyilvános felszállásomat most ősszel végeztem, a *debreceni a harmadik lesz*.

A gépem már megjött, *holnap szerelék fel* s azért siettem ide éppen, mert mindig jelen szoktam lenni az összeállításnál. Ma *Rostás* főkapitány ur és *Ozory* kapitány ur társaságában megnéztük a repülőteret. A *Nyulas igen alkalmas hely*, legfeljebb a leszállásnál kell jobban vigyázni, mert itt-ott hepe-hupás, nem teljesen sík, de a *levegőben szabadon kószálhat az ember*. Nem akadályozhatja semmi.

Debrecenben utas-repüléseket óhajtok bemutatni, mint Nagyváradon, ahol hatszor szállottam fel. Ha jelentkezők nem akadnának, ugy a montörömet viszem vagy a menyasszonyomat, aki valószínűleg átjön vasárnap Váradról Debrecenbe.

Egy tura-repülésre is készülök Debrecenből. Az utam Nyiregyháza vagy Váradra fog vezetni. Az indulás persze elsősorban az időjárástól függ. . .

És még hosszasan eldiskuráltunk a magyar aviatikáról. Közben cigarettával kínált. Amint rápillantunk az elegans, díszes tárcára, a fedelén egy repülő aviatikus képe tűnt fel s a két szárny között ez a felírás:

Badacsony—Fonyód.

Alatta pedig a dátum:

1911. VIII/28.

— *A balatoni repülés emléke?*

— Igen, ezt az ajándékot kaptam a balatonai szállószolgádtól. *Látja, ez minden fáradságom legszebb koronája, a legnagyobb siker, amit elértem.*

És, mint ezt elmeséli, úgy éreztük, mintha a hangja egyszerre felmelegedett volna, a szeme felragyogna. A társalgás önkéntelenül is megszakadt s a legészintébb szerencsekívánatokkal elbucszunk a magyar aviatikának derék bajnokától, Lányi hadnagytól.

A debreceni zenekonzervatórium tanárkarának hangversenye a Kálvineum javára.

1912. évi november hó 4-én.

Már említettük, hogy a zenekonzervatórium illusztris tanárkara nagyszabású művészi hangversenyt fog rendezni a szezon kezdetén, az Arany Bika-szálló dísztermében. Most arról értesülünk, hogy a kiváló tanártestület e hangversenyének tiszta jövedelmét a Kálvineum javára ajánlotta fel. Dr. Baltazár Dezső református püspök remrég fogadta a zenekonzervatórium igazgatóját, P. Nagy Zoltánt és örömmel vett tudomást a tanárkar nemes elhatározásáról.

A rendkívül érdekes hangversenyen az intézet két új művésztanárát, Császár Máriát és Werner Sárkát fogják hallani az intézet régebbi tanárain és igazgatóján kívül.

A kiváló művész-társaságnak egyáltalán nincs arra szüksége, hogy túlzott reklámmal hívjuk fel a közönség figyelmét; képességeiket ismerve, nyugodtan állíthatjuk, hogy a hangverseny színvonala nemcsak feltűnést, hanem igen nagy meglepetést fog kelteni. A részletes programot lapunk egyik közeli számában hozzuk.

Mindenféle nyomtatványt olcsón és izléselesen készít a Debreceni Ujság nyomdája.

Figyelem!

Debreczen legolcsóbb bevásárlási forrása a

„Verseny”

kész férfi-, fiu- és gyermekruha áruház

DEBRECZEN, Piac-utca 61. sz. (Fischer-ház.)

A Szent-Anna-utcával szemben.

Az összes őszi és téli férfiruha újdonságok állandóan raktáron. Az árak olcsóbbak mint bárhol.

—: A cégre tessék ügyelni. —:

Verseny férfiruha áruház

Piac-utca 61. szám. 1724

Vármegye.

Kanyarójárvány. Tiszacsegén a kanyarójárvány veszedelmesen terjed. A múlt hónap eleje óta 110 gyermek betegedett meg kanyaróban. Az összes iskolákban szünetel a tanítás.

Egy elvetemült ember kegyetlensége.

Megkinzott iskolás leány.

Felháborító esetről kapott tegnap jelentést a debreceni kir. ügyészség. Derecske községben, amely még a debreceni királyi ügyészség hatáskörébe esik, egy elvetemült ember csaknem félholtra kinzott egy kis iskolás leányt. A kegyetlenségek egész sorozatát akarta véghez vinni az ártatlan kis teremtesen, azonban legsötétebb szándékát nem tudta megvalósítani, mert éppen az utolsó pillanatokban kiszabadították kezei közül tehetetlenül vergődő áldozatát. A megdöbbentő eset részletei a következők:

Szeceksó Antal 44 éves, dohánykertész Derecske határában, a Morgó-pusztán lakik. Tíz éves kis leánya, Mária bejár iskolába a községbe. Hétfőn délután is az iskolában volt.

A tanítónő megbízta az eleven, ügyes gyermeket azzal, hogy a közeli rőfös üzletből hozzon neki valami holmit. A kis Szeceksó Mária el is indult. Azonban, amint a sarokhoz ért, megszólította egy ismeretlen ember.

— Gyere csak ide kis leányom — mondotta.

A kis Mária menten hozzászaladt, a „bácsi” megsimogatta s kérte, hogy kövesse az udvarba, ahol cukrot ad neki, mert ő szereti a jó gyermeket.

A kis leány persze nem habozott, megürült az ígéretnek s belépett az udvarra. A sötét alak itt sem állapodott meg, hanem most már a padra akarta felesalogatni a kis leányt. Am erre már szép szóval nem lehetett rávenni. *Az idegen erre megragadta s erőszakkal vonszolta fel a 19 lépcsőfokos feljáraton a padra.*

A gyermek ezt némán nem tűrhette, hanem torkaszakadtából visított. Erre a gonosz firma 20 fillért csusztatott a markába, hogy hallgasson, ámde ezzel sem ért célt. Ekkor a legszörnyűbb brutalitáshoz folyamodott. *Ütötte, verte a kis gyermeket, az öklével kétszer is az arcába csapott.* E rémes jelenetre figyelmessé lett az utellenben levő templom tornyából a harangozó, Csekő Bálint, aki a pad nyitott ajtóján át jól láthatta a borzalmakat, azonnal elhagyta helyét s rendőrökkel együtt sietett a kis leány megmentésére.

A brutális ember akkor is folytatta kegyetlenkedéseit, amikor odaérkeztek s csak nehezen sikerült az alélt, vérző gyermeket kezei közül kivenni. A tettest a község házára kísérték a rendőrök s ott Benutti Gyula 34 éves, püspökladányi bádogossegédnek mondotta magát. Azt állította, hogy ő olyan ittas, hogy azt sem tudja, mit csinálhatott s nem emlékszik semmire. A tanúk azonban azt vallották a csendőrség előtt, hogy már azért sem lehetett nagyon részeg, mert akkor fel sem tudta volna cipelni a magas padra áldozatát, aki különben most súlyos betegen fekszik szülei lakásán. Az eljárást megindították a bestiális ember ellen.

Színház.

Színházi hírek. Ma, pénteken este „B” bérletben a Kis gróf operett, holnap „C” bérletben a Sasfők dráma kerül színre.

A tegnapi remekül sikerült „Urania est” után az Uranusban ma újból egy csoda szép műsor kerül bemutatásra, melynek legkimagaslóbb, szenzációt keltő újdonsága: „A Halálgyűrű” 3 felvonásos sorstragedia lesz. A csodás technikával készült, hatalmas koncepciójú és nagy művészettel megjárt szott darab írója „Anatole France”, a francia írók legnevesebbje és éppen ezért irodalmi és művészi esemény ez a kép. Egyes jelenetei valóságos műremekai a rendezési rafinériának és színjátszásnak egyaránt. Aligha volt még felvétel, mely oly őszinte ellsmérést érdemelt volna, mint ez a kép, melyhez hasonló az utóbbi évek folyamán nem jelent meg. Tartalmas cselekménye mindvégig érdekfeszítő anélkül, hogy bántó lenne. Generációk tragédiáját mondja el megkapó jelenetekben ez az izgalmas részletei dacára is artistikus felvétel, mely a műértő publikum körében nagy tetszésre farthat számot. Elfozultság nélkül mondhatjuk: ez a mozgófénykép az idei szezon legbámulatosabb terméke. A mai remek műsor egyébiránt a következő. 1. Zene. 2. Az Eure partjai Maintenon mellett. (Színes tájfelvételek). — 3. Mörög és a bárónő kutyája. (Humoros történet, előadja Prince ur.) — 4. Gazella tévedése. (Indus dráma.) — 5. A Tohuwabohó fogadó. (Maurice Ordonneau hírneves bohóza nyomán.) — 6. A gesztenyefa kincse. (Bohózat). — 7. A halálgyűrű. (Modern sorstragedia 3 felvonásban. Írta Anatole France. Rendezte Louis Feuillade. Előadják a legkiválóbb párisi színészek.) Pénztárnyitás fél 6 órakor. Előadásból bemenet pont 6, 7, 8, 9 és az utolsó előadáshoz pont 10 órakor. Egy előadás 2 óra hosszát tart. Bérlet, tisztviselő és kedvezményesáru trafikjegyek ma érvényesek. Holnap ugyanez a műsor.

Általános balkáni háború.

Törökország támad.

Montenegró veresége.

Minden jel arra vall, hogy az általános balkáni háború kitörésénél elmaradnak az utolsó diplomáciai formalitások s minden további jegyzék nélkül megkezdődik az ellenségeskedés. Törökország viselkedéséből legalább az látszik, hogy nem teketóriázik már sokat, miután követeit visszahívta, *menesztette a balkán államok megbízottait is.* Egyszerűen elküldötte nekik az utlevelüket.

Ezzel egyidejűleg a porta parancsot adott a hadsereg vezetőinek, hogy *támadólag lépjenek fel Szerbia és Bulgáriával szemben.*

A háborúról szóló távirataink a következők:

Harcok a szerb határon.

Szaloniki, október 17. Jóllehet, a szerb hadüzenet még nem következett be, mégis a török-szerb határon heves csatározások folynak. Különösen véresek a harcok Tropoj és Miskovát, valamint Ristovac és Zibefet között.

Főlöszleges!

Szofia, október 17. Megerősítik azt a hírt, hogy a bolgár minisztertanács a hadüzenet dolgában nem hozott határozatot. Az

ultimátum elküldése a diplomáciai viszonyok megszakításával főlöszlegessé vált. Hírlik, hogy a hadüzenet holnap manifesztum útján nyilvánosságra kerül.

Szerb támadás.

Zimony, október 17. Tegnap a szerb partról két éles lövést tettek egy, a Száván gyakorlatozó osztrák-magyar őrhajóra. A golyók egyike az őrhajó tornyába csapódott. A hajó legénysége megőrizte teljes nyugalmát.

Hadüzenet után!

Belgrád, okt. 17. Szerbia hadüzenetének elküldése már csak órák kérdése. A hadüzenet már teljesen elkészült és a miniszterelnök kezei közt van. A proklamáció után Szerbiának első dolga az lesz, hogy a montenegrói hadsereggel egyesüljön.

Bulgária röpülőgépei.

Bécs, október 17. A bolgár kormány 8 darab aeroplánt rendelt az osztrák motorlégió társaságnál. Pilóták gyanánt szerződöttetve vannak Strange Bartel és Seidl bécsi aviatikusok.

200 millió.

Róma, október 17. Jól értesült körök szerint Olaszország 200 millió frankot kap a kötető békében Törökországtól. Tekintve, hogy az olasz-török béke feltételeit egyelőre titokban tartják, nem lehet a hír valóságát ellenőrizni.

Berána bevétele.

Podgorica, október 17. (Hivatalos.) Berána városát a montenegrói csapatok ma délben elfoglalták. Vukovesics tábornok vezetése alatt bevonuló csapatok a városban 14 ép Krupp-ágyút találtak. Ezenkívül sok löszert és élelmiszert.

Utlevel

a balkáni követeknek.

Konstantinápolyból jelentik: **A porta ma kézbesítette Szerbia és Bulgária követeinek utlevelüket.** A követek még ma el is hagyták Konstantinápolyt.

Támadnak a törökök.

Konstantinápolyból jelentik: **A porta parancsot adott a határmenti csapatok vezéreinek, hogy a támadást haladéktalanul kezdjék meg.** Az előnyomulást minden vonalon vigyék keresztül.

A török trónörökös balesete.

Konstantinápolyból jelentik: **Jussus** Isiden trónörökös ma érkezett meg Konstantinápolyba. A kiszállásnál kellemetlen baleset érte a trónörökösöt. Hajón jött s amint a partra akart lépni, a palló megugrott alatta s belezuhant a tengerbe, Hamarosan kimentették s egy kis akaratlan fürdésnél egyéb baja nem történt. Azt hiszik, hogy a trónörökös ellen merénylet készült s ezért a rendőrség szigorú vizsgálatot indított.

A montenegróiak két tűz között.

Szalonikiból jelentik: **Ide érkezeti hírek szerint a montenegróiaknak az a terve, hogy Skutaritt déllfeől bekerítsék, meghiúsult. A törökök Tarabos hegynél gyilkos támadást intéztek ellenük, amelyben ezer montenegrói katona esett el.**

Londonból jelentik: A montenegrói csapat Tarabos hegynél két tűz közé szorult s így alig néhányan tudtak csak megmenekülni az irtóztos golyózáporból.

Tuzi kapitulációja.

Berlinből jelentik: Egy hírlapírónak sikerült beszélgetést folytatni Tuzi parancsnokával, aki elmondta, hogy a montenegróiak elvágták a vízvezetékét, egy hétig szomjuhoztak s végül kénytelen volt feladni az erődöt.

Konstantinápolyból jelentik: A montenegróiak dum-dum lövegeket használnak, amelyek rettenetes pusztításokat okoznak.

A montenegróiak helyzete.

Csetinből jelentik a cenzura megkerülésével angol haditudósítók: A montenegrói hadsereg nagyon szomorú képet mutat. A katonákat nem tudják élelmezni, a sebesülteket ápolni kevés a kórház, nagy a hiány az orvosokban, kötszerekben. A csapatok egy része a hosszas s fárasztó menetelések alatt már is kidőlt.

Nikitának gratulálnak.

Bécsből jelentik: Ferdinánd bolgár és Péter szerb királyok Nikitát Tuzi bevétel alkalmából meleg hangú táviratban üdvözölték. Heléna olasz királynő is gratulált Nikitának — a férje nevében is.

Letartóztatott „vizi leány“

Komédiások a rendőrségen.

Lopás gyanúja alatt.

A rendőrségi fogháznak régen voltak olyan érdekes lakói, mint az elmúlt napokban. Mindenki bámult, amint a fogházfelügyelő őrmester hangos szóval kiadta a parancsot:

— A vizi leány kihallgatásra megy Mile kapitány ur elé.

Valami különös természeti ritkaságot, valami rendkívüli tüneményt vártunk és helyett megjelent egy 20—21 éves, kissé leányos arcú suhanc, piszkos, rongyos ruhában.

Ami pedig ezután következett, az élénk fényt vet arra a körmönfont csalafintaságra, közönségamító furfangosságra, melylyel a városok komédiásai becsapják a könnyen hívő publikumot.

A rendőrkapitány kérde a subanctól:

— Te voltál a városban a vizi leány?

— *Igenis. Ne tessék csodálkozni, hogy férfi vagyok. De az előadások előtt mindig kimaszkirozom magamat leánynak, rendesen haltestű nőnek és a medencében uszkálok. Jó ez a vásári publikumnak így is.*

— Hogy hívnak? — kérde tovább a rendőrkapitány.

— *Molnár Lajosnak.*

— Régen vagy már vizi leány?

— *„Vizi leány“ vagy „haltestű nő“ név alatt már három éve járom a vásárokat.*

Sorjában vonultak fel aztán Mile kapitány elé a vásárok többi tipikus komédiásai

állatszelisták, hajóhintások, kikiáltók, kigyónyelők. Legutoljára jött egy Kis Ferenc nevű.

— Mi a foglalkozása?

— A tetovált nő férje vagyok.

— És abból megél?

— Ketteen vagyunk egy sátorban.

Én lánctörést produkálok, a feleségem pedig mutogatja a testén kítetovirozott alakzatokat. Itt Debreczenben nagyon jól ment nekünk, csak azt sajnálom, hogy ebbe az ügybe belekeveredtünk.

Ami miatt ez a komédiás társaság a rendőrségre került, arról már hirt adtunk. Müller Lajos szolnoki géplakatos segédet a vásáron kifosztotta egy Valenta Kálmán nevű hajóhintás, ki régi barátja volt. Közel 500 koronát lopott tőle és ebből a pénzből osztzkodtak a többi komédiások is. Még legbecsületesebb volt közöttük a tetovált nő férje. Ez nyomban átadott a rendőröknek egy fél, eltépett 50 koronást, melyről azt állította, hogy a sätortövében találta, de inkább valószínű, hogy a hallgatás fejében kapta, csak hogy miután fél volt a bankjegy, nem tudott vele mit csinálni.

Miután a lopás vádja beigazolódott a nyomozás során, a rendőrség a tetovált nő férje kivételével mind letartóztatta a komédiásokat és átkísértette őket az ügyészség fogházába. A vizi lánnyal, alias Molnár Lajossal azonban egy kis baj volt. Ugyanis a rendőrségi fogházban minden új rabot megvizsgál a rendőrorvos. Ehnél az orvosi vizsgánál kiderült, hogy a „vizi leány“ beteg, mire beszállították a közkórházba. Felgyógyulása után őt is bekísérik az ügyészség fogházába.

Ujdonságok.

* Puskás Károly jubileuma.

Szép ünneplésben részesítette tegnap a debreceni m. kir. dohánygyár tisztii és altisztii kara Puskás Károly igazgatót abból az alkalomból, hogy harminc éve áll a magyar állam szolgálatában. Hosszu, érdemdu munkásságának eredménye, hogy oly kiváló pozíciót tölt be, mint a debreceni gyár igazgatósága. És hogy mint ilyen is, ugy a felebbvalói elismerését, mint alattvalói szeretetteljes ragaszkodását kiérdemelte, arra szép bizonyosság volt a tegnapi ünnepség, melynek során a gyár mindent rendű és rangu személyzete nevében üdvözlésben részesítették Puskás Károlyt. A hivatalos ünnepség után társasvacsora volt az ünnepelt tiszteletére.

* **A függetlenségi népgyűlés előkészítése.** Az október 27-én Debreczenben tartandó nagy ellenzéki népgyűlés előkészítésére kiküldött rendező-bizottság f. október hó 19-én, szombaton délután fel 6 órakor a függetlenségi-kör helyiségében (Csapó-utca 17. sz. alatt) ülést tart, amelyre a tagtársak megjelenését kéri: dr. Bacsó Dezső, elnök. dr. Juhász Nagy Sándor, titkár.

* **Sáfránnyal megmérgezte magát.** Gál Ferencné, leányneven Harsányi Eszter, negyven éves asszony a Rakovszky-utca 19. szám alatti házában lakott férjével. Tegnap valami nézeteltérés volt közöttük és az asszony ezt annyira szívére vette, hogy este hét óra tájban egy pohár borban nagymennyiségű sáfrányt oldott fel és azt megitta. Rögtön heves göresök fogták el; a telefonon értesített mentők eszméletlen állapotban szállították be a közkórházba. A rendőrség

részéről dr. Komlóssy Pál ügyeletes rendőrkapitány ment ki a kórházba kihallgatni az életuntat. Gál Ferencné csak annyit mondott, hogy férje goromba bánásmódja miatt akart meghalni.

* **Esküvő.** Schmid Kálmán, a debr. termény-áruraktár és gyáripar r. t. főkönyvelője f. hó 19-én, délután 4 órakor, a róm. kath. templomban vezeti oltárhoz Schanhaferl Idát Eperjesről.

* Repülő-verseny Debreczenben.

A vasárnap d. u. 3 órakor rendezendő repülő-verseny iránt óriási az érdeklődés. Lányi honvéd hadnagy és Wladimir mester már megérkeztek, a katonai gyakorlótéren nagy a sürgésforgás; a társaság gépeit már szerelik, a hangárok és tribünök építése végett a mai napon Rostás főkapitány vezetésével egy bizottság szállott ki a helyszínre s ott minden intézkedés megtéetett, hogy a közönségnek nyújtandó rendkívüli élvezetet semminemű dissonantia ne zavarhassa. Helyárak: Passepartout 10 K. Páholy-ülés 4 K. Számozott ülőhely 2 K. Állóhely 1 K. Tanuló-, munkás- és katona-jegy 60 f. Jegyek az összes tőzsdékben kaphatók. A páholyok 6 személyre vannak besosztva s így lehetővé van téve, hogy egyes társaságok külön páholy-jegyekkel együtt lehessenek.

* **Gyilkos legény.** Fiuméből jelentik: Lógár János 20 éves fiatal embert azzal vádolt meg a gazdája, Manse Gaspar, hogy megölte és kirabolta édesanyját. Elkeseredésében rálőtt gazdájára, majd az utcára futott és négyszer az ablakon keresztül rálőtt Mansera, de nem találta. Az összegyűlt közönség a fiatal embert lefegyverezte. Letartóztattak. Két levelet találtak nála, melyben azt írja, hogy anyját apja szurta le.

* Sikkasztó pénzügyőri fő-

vigyzó. Tegnap délután Székelyhidről táviratilag jelentették a debreceni rendőrségnek, hogy [onnan. Biró Imre 20 éves pénzügyőri fővigyzó 556 K. elsikkasztása után megszökött. A pénzhez, melyek jutalékokat és napidíjakat képeztek, különböző hivatali okiratok meghamisítása révén jutott. Azt megállapították, hogy a sikkasztó e hó 16-án délután 2 órakor az Érmihályfalvára induló vonattal szökött meg polgári ruhában és magával vitte egyik bajtársának óráját és extra kardját. Biró Imre alacsony termetű, hosszukás szőke arcú, bajusztalan fiatal ember. Miután valószínű, hogy Debreczen felé vette útját, Komlóssy Pál dr. rendőrkapitány megindította elfogatása iránt a nyomozást és az összes őrszemeket értesítették az esetről.

* **A féllábu pincér kérelme.** A zajtalan, nyilvánosságra alig kerülő élettragédiák közé tartozik Szabó Gyula pincérnek a sorsa. Talán azt is lehetne mondani, hogy hivatásának áldozata ez a szegény fiatal ember, mert tragédiája ott kezdődött, mikor egy mulatozó mánás-társaság az őket kiszolgáló Szabó Gyulának a lábára ejtettek egy üveget. Az üvegszilánkok erősen megsebesítették és aztán oly szerencsétlen komplikációk állottak be, hogy az egyik lábát amputálni kellett. Most műlábát akarna venni a szegény pincér, de nincs rá pénze. A jószívű emberek segítségére és azokat juttassák a Miklóssy-utca 18. szám alá.

* **Fitzné és Nöbel Arpad kalandjai.** legújabb regény ujdonságok, kaphatók Antalfy Józsefnél.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a felejthetetlen jó férj, apa: Tózsér Lajos f. hó 16-án este 7 órakor, életének 50-ik, boldog házasságának 28-ik évében váratlanul elhunyt. Kedves halottunk földi részei f. hó 18-án, délután 3 órakor fogjuk, a ref. egyház szertartása szerint, a Varga-kert, Könyves Toth-utca 27-ik számú házuktól, az Ispotály-templomban tartandó predikáció után, a Várad-utcai sírkertben örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre rokonainkat és jó ismerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1912. okt. 18. Aldás és béke poraira! Bánatos neje: özv. Tózsér Lajosné szül. Debreceni Lidia. Gyermekai: Lajos, Sándor, Juliska völegényével Zonkán Sándorral, Eteleka, Józsika és Pista. Valamint számos rokon nevében is. A temetést Gebauer Károly és Társa temetkezési intézete rendezi.

Tolvaj piktor. Babel József mint arcképfestő került Budapestről Ceglédre. Ott nagyon rosszul ment a dolga s festett volna már akár szobát is, de nem akadt munkája. Nagy nyomorúságában azután lopásra adta a fejét. Babelt a ceglédi rendőrség letartóztatta, de tegnap éjszaka a rendőrség fogházából megszökött. Szökéséről értesítették a budapesti rendőrséget is, amely keresi.

Tegnap halottak. Az állami anyakönyvi hivatalhoz a tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be: Tóth Ferenc ref. 7 hónapos, Püzi Lajos r. kath. 7 hónapos, Kiss Gábor ref. 77 éves, Tózsér Lajos ref. 50 éves, Rakovics Katalin r. kath. 3 éves, özv. Nagy Károlyné ref. 52 éves.

Gyors- és gépirónót keresünk mielőbbi belépésre, gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Ajánlatokat bizonyítvány-másolatokkal kérünk beküldeni, Hegedűs és Sándor Debrecen, Kossuth-u. 11.

Sokszor úgy szeretnék sirni, legújabb Zerkovitz ujdonság, zongora, énekre kapható Antalffy Józsefnél.

Több mint 500 darab sötét kék intézeti kabát mesés Himalája angol raglan, eredeti Párisi Modell kalapok érkeztek Rózsa Lajos vezetése alatt álló divat-áruházában, Alföldi palota.

Világhírű „Ita” és „Borsalino” kalapok Frank Testvéreknél. Piac és Szent-Anna u. sarok.

Szüreti tüzijátékok, békák rakéták, bombák és görögtűzek főraktára Mentze Henrik ujdonságok áruházában Piac-utca 38. szám, a Hungária kávéházzal szemben. Ismét eladónak magas engedmény.

Szőnyegek függönyök, agy- és asztalterítők, pokrócok, paplanok, matrácok, nagyválasztékban Szabó Lajos fiai cégnél.

Kemény és puha kalap különlegességek már 4 K-tól feljebb Frank Testvéreknél, Piac- és Szent-Anna-utca sarok.

Bélelt téli bőr kesztyűk 2 korona 20 fillértől 12 koronáig, kapható Vitáriusnál Piac-u. 16.

Valódi „Pichler” gráci lóden kalapok Frank Testvéreknél, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

Vigyázzon! Rövidzár-lángba ne borítsa otthonát, virágzó üzletét, mint már sokakét. Haadéktalanul vizsgálta meg azért a villanyvezetékét Földvári Debreceni Első Elektrotechikai Gyárának szakértőjével. Telefon 168. szám.

Sérvkötő, haskötő, gummiharisnya, műláb készítésében specialista Vitárius, Piac-u. 16.

Női ruhaszövetek, kosztüm-kelmék divatos minőségekben, selymek és ruhabáronyok az őszi és téli idényre a legszebb kivitelben kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

Az Atheneum könyvtár a legkiválóbb irodalmi ujdonságok gyűjteménye, minden egyes kötete 1 kor. 90 fillért kapható Csáthynál, Piac-u. 8. Telefon 296.

Aki revolverrel fizet. Öngyilkosság egy vacsoráért.

Budapesti tudósítónk jelenti: Erdélyi Istvánnak a Ráday-utca 5. szám alatt lévő vendéglőjébe tegnap este bement Resch Ferenc erzsébetfalvai lakos és ott jól megvacsorázott. Amikor aztán fizetésre került volna a sor, elővette revolverét és a koresmárosra fogta:

— Én így szoktam fizetni! Mondta Resch Ferenc és a revolvert rásütötte a koresmárosra.

A golyó szerencsére nem talált, mire Resch Ferenc nyugodtan kiment az ajtón és el akart ballagni.

A koresmáros utána sietett és üldözöbe vette a revolveres vendéget, aki most már menekülni akart és futva igyekezett magának egérvut nyerni. Ez volt a szerencsétlensége, mert egyenesen befutott egy rendőr karjaiba.

Resch Ferenc, látva, hogy most már nem menekülhet, előrántotta revolverét és föbe lötte magát. A lövés azonban nem jól talált és csak könnyebb sebet ejtett Resch Ferenc fején, úgy, hogy a saját lábán betudott menni a rendőrrel a főkapitányságra.

Itt Balogh Gusztáv rendőrfogalmazó kihallgatta, kihallgatás után letartóztatta és rabkórházba vitette.

Telefon 10—51. Telefon 10—51.

Fischbein Jenő

bor-, sör- és pezsgőnyagkereskedő, Halvan-utca 30. szám.

A Magy. kir. földművelésügyi minisztérium felügyelete alatt álló Magyar kir. országos központi mintapince és a budafoki kir. pince-mesteri tanfolyam által kezelt **kinostári borok**, továbbá eredeti töltésű tokaji asszu, szomercodni, malaga és sherry borok és az összes elismert és bevezetett **belföldi és franola pezsgő** gyártmányok lerakata és **kis-mértékbeni elárúsítása.** — Fenti borok és pezsgők bármilyen kis mennyiségben eredeti gyári áron számvitaházhoz szállíttatnak.

A fogyasztó közönség tehát abban a helyzetben van, hogy szükségletét a körülményeihez képest bármely kis mennyiségben is hához szállítva szerzhetheti be. Naponként friss töltésű üveges sörök, szesz, rum, likőr és mindennemű szesz italokban elsőrendű képviselőtek. 1765

Táviratok.

A debreceni egyetem.

A kultuszminisztérium nyilatkozata.

Budapest, okt. 17. Az egyetem részére felajánlott telkekre vonatkozólag Debrecen városa és a kormány között ellentétek merültek fel. Ezekre vonatkozóan a vallás és közoktatás-ügyminisztérium ma a következő közleményét adta ki:

„**Vitás, illetőleg elhatározandó csak az lehet, hogy mikor az egész egyetem a Nagyerdőn fog épülni, szükséges-e az aulát és a központi épületeket a város bel-sejében elhelyezni. Ez az elhelyezés a debreceni ref. egyház, illetve a tiszántuli egyházkerület kíván-sága. Ha ez iránt az érdekelt körök és főképen Debrecen városa másképen döntenének, természetesen elesenék annak szükséges-sége. A Péterfiai és Nyomtató-**

utcai telkek felajánlása is oly alakban történt, hogy csak az aula és központi hivatajok részére szolgálhatnak. Mindazok a hi-resztelések, melyek szerint a miniszterium többet kívánna, mint amennyit felajánlottak, nem felelnek meg a valóságnak!

Törvénykezés.

§ Vörös pászkasütés. Blau Ferenc, hajduszoboszlói lakos villanyerőre berendezett pászkagyárában dolgozott Komádi Julianna 14 éves leány. A nyújtógép hengere balkezét véletlenül elkapta és összeroncsolta. Ezért gondatlanságból okozott súlyos testi sértés címen tegnap vonta felelősségre a debreceni törvényszék Blau Ferencet, akit el is ítélték 100 korona fő és 50 korona mellék büntetésre, de ennek behajtását a novella értelmében felfüggesztették. Vadlott felelősséget jelentett be a kir. táblához felmentése vegett.

Tőzsde.

Értéktőzsde. Osztrák hitel 608.—, Magyar hitel 792.—, Leszámitolóbank 515.—, Jelzálogbank 418.—, Rimamurányi 721.—, Államvasut 682.—, Déli vasut 107.50, Városi vill. 374.—, Közüti vill. 650.—, Magyar bank 542.—, Atlantika 319.—, Gázizzó —.—, Izzólámpa —.—.

Irányzat: Nyugodt forgalom mellett kissé javult, mert a tegnapi mozgósítási híreket megcáfolták.

Gabonatőzsde. Októberi buza 11.21. Áprilisi buza 12.02. Októberi rozs 10.27. Áprilisi rozs 10.53. Októberi zab 11.77. Áprilisi zab 11.45. Májusi tengeri 8.01. Irányzat: gyengült.

Az árva.

— Regény. —

(Folytatás.)

Doretti értette a módját, hogy a személye iránt való nagy bizalmat átlátlálja társába is. Ok már jól értették egymást és Giovannira nem várt nehéz szerep Bátor Lelhel rokonszenvének felébresztésére. Ezzel biztos reménységgel bucsuzott el mindkettő jüktől.

A Szent Márk-téren nagy nyüzgés volt, a zene játszott s díszes közönség foglalt helyet az asztaloknál. Doretti is kedvet kapott pár órai pihenésre.

— Hadd várjon Pietró, ugy sincs egyéb dolga — gondolta magában. — Azután is lesz elég időm az instrukciókra.

Leült egy asztalhoz, sört rendelt magának s gyönyörködött a fényes világlásban, a felséges térben, a görögtűz fénytől előntött campanilban s különösen a jókedvű, boldogságot sugárzó arcú szép asszonyokban. Az asztalok egymás mellett valósággal zsúfoltan állottak, alig tudtak a pincérek mozogni.

Doretti akarva, nem akarva hallhatta a mellette lévő asztalnál lefolyt beszélgetést. Két katonatiszt ült ott és olaszul beszélgettek.

— Hát ma jöttél?

— Ma, a Lalyuna-utca 12. szám alatt vettem ki szobát, mert holnap reggel jelentkezem kell. Hadi térképet, terveket hoztam magammal. Tudod, hogy milyen értékes titkok ezek. Egy kis butorozott szobában senki se törődik az emberrel. Szegény ördög lehet — gondolják — és senki se gondol rá, hogy nemzeti kincsrejtő iratok vannak abban a kis kizitáskában.

— Voltál már Velencében?

— Többes-ör, máskor is, most is nagyon örültem, hogy a Szent Márk-tér szépségeiben gyönyörködhetem.

— Mikor utazol?

— Bizony már holnap, csupán az iratokat adom át s holnapután Nápolyban leszek.

Folyt. köv.

356—1912.

Hirdetés.

Az Országos Tanítói Árvaház (Debreczen, Simonyi-ut 16.) az alább felsorolt cikkek szállításának biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. **Határidő 1912 október hó 31-én d. e. 12 óra.**

Hozzávetőleg szállítandó.

Csoport	Tétel	Mérték	Napi mennyiség	Minőség	Megjegyzés
I.	Kenyéreneműek			6-os kenyérliszt 2 kg. dbokban 2-esliszt 80 gr.-os	Julius és augusztus hónapokban a növendékek létszáma szerint
	1 Kenyér	kg.	100		
	2 Zsemlye	db.	490	I. rendű	
II.	Marhahus	kg.	35		
III.	Ruházati cikk	Évenként		Minta szerint	A pályázattal minden ruhaneműből kész minta nyújtandó be.
	1 Fiu téli ruha	rend	120		
	2 Fiu nyári ruha	"	240		
	3 Fiu téli köpeny	db.	10		
	4 Leány téli kabát	"	10		
	5 Esőgallér	"	20		
IV.	Cipők				
	1 Fiu cipő	pár	360		
	2 Leány cipő	"	240		
V.	Fűszerárak			I. rendű	Rendelés szerint

Csak csoportok szerint lehet az ajánlatot benyújtani. A szállítás 1913. év január 1-től, 1913. december hó 31-ig tart. A kellően felszerelt ajánlatok (aláírás, bélyeg, stb.) az árvaház igazgatóságánál nyújtandók be. Bővebb felvilágosítás is ugyanott nyerhető d. e. 9—11 óra közt.

Debreczen, 1912. okt. 17-én.

Hertelendy Jenő,
igazgató.

A „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság igazgatósága és felügyelő bizottsága mély megilletődéssel jelenti a vállalat elnökigazgatójának,

Kühne Károly urnak,

a Ferenc-József-rend és a román korona-rend lovagjának, kereskedelmi tanácsosnak, megyei törvén. bizottsági tagnak stb.

folyó hó 15-én életének 43. évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogult szakavatott munkásságával a vállalat fejlesztése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett, amelyekről mindenkor tisztelettel és hálával fogunk megemlékezni.

Moson, 1912 október hó 15-én.

Béke és áldás longjon porai felett!

Borszéki
GYÓGY-ÉS-ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

Kapható Mayer Jenő és Béla óégnél,
Telefon 1—45.

A gyenge hajtás
egyetlen sávú növekszik.
Kis forgalomúrlású és fejleszthető
szakszerű izléses

NYOMDÁSZAT
Igénybevételével
Pénzintézetek, Kereskedelmi ipar-
vállalatok forduljanak bizalommal

Mihály Sámuel
könyvnyomdája, papírüzlete és
irodabehendezés és szaküzletének

Telefon 106.

Szabászat, varás
és minta rajzolásból úgy a francia mint az angol módszer szerint alapos oktatást nyernek csak **kizárólag intelligens leányok**

őzv. Knothy Kovácsné Silye Gabriella
Kossuth-utca 45. szám alatti szabászat és varró iskolájában. Beiratkozás bármely napon, Vasár- és ünnepnapok kivételével reggel 9—12-g. délután 3—5-ig.

1713

A kitünőknek elismert
„**Viktoria**“

nagyváradai pék élesztőt

Moskovits Mór és Fia szesz és élesztő gyáranak készítményét,

1776

egyedárusításra megkaptam.

Üzletemben a naponta frissen érkezett árukból állandó raktárt tartok, s telefon rendelésre minden egyes

csomagot hához szállítok.

Telefon 286.   Telefon 286.

Király István fűszerkereskedő

Debreczen, Dégenfeld-tér 11., a vassátragnál, a kenyér-piacon.

Minden szövegszerű beírásáért a betűkért 5 fillér. Vastagabb betűkért 10 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések díja előre fizetendő. Vidékről apró hirdetések díja levéljegyekben is beküldhető.

Levelezés.

Feltétlen
szép 17-18 éves urilánnyal megismerkedne urifü. „Jó barát” Posteres-tantó Hajduböszörmény. b

Ajánlat.

Kiadó
különös nagy árenged-ménnyel, áthelyezés miatt 5 szobás modern utcai lakás azonnali kibérlés esetén. Hunyadi-utca 17. háztulajdonosnál. 454

Kiadó
két kishobás lakás mel-lékkelhelyiséggel. Erkörtvé-lyesi ó és ujbó eladó. Pákozty-utca 41. 409

Gyümölcsfák
őszi ültetésre, a legjobb fajtákban, kaphatók a gazdasági népiskola tele-pén, Mikepéteri-ut 10. — Telefonszám 364. 404

Gummi
használó a legújabb! Ka-laptollak olcsó árakban! Kötött női felöltők nagy-vásztékban! Benyás Ernőnél Debrecen Főter. 332

Festékes
hordók olcsón kaphatók Arany János-utca 47. b

Két nagy szobás modern lakás mellékkelhelyiségekkel nagy folyosóval november 1-re kiadó, esetleg azon-nal is átvehető. Szent-Anna-utca 62 sz. b

Korona
vendéglő Csapó-utca 17. családi okok miatt kiadó. 476

Magános
hölgy kevés házi dologért kis szobát ad magános nőnek. Szalkai-utca 8. 480

Kiadó
15 év óta fentálló fodrász üzlet november hó 1-sőre Hajdusoboszlón. Veres Lajosnál. 477

Magyságos
Asszonyom! Több felszó-lításnak engedve megren-delésüket saját lakásukon is elkészítem 6 kor. napi-díj mellett, vidékre 7 kor. Minden igyekezetem az lesz, hogy teljes megelé-gedésüket megnyerjem mint pár évvel ezelőtt. Teljes tisztelettel Bogdán Róza varrónő, Szalkai-utca 8. sz. a. 481

Két
elegánsan butorított szoba kiadó, esetleg teljes ellá-tással. Barna-u. 15. szám. 251

Két szobás

udvari lakás mel-lékkelhelyiségekkel együtt

Széchenyi-u. 26.

sz. alatt nov. 1-re

kiadó.

Garcon lakásnak is alkalmas.

Angol
aljakat, fess bluzokat ké-szítők. Csapó-u. 44. 498

Francois
fiatal ember lakásért ta-nítást vállalna. Régnier, Pallag. 488

Bérbendó
birtokok 20, 30, 50, 100 holdasok. Pataki, Csapó-utca 10. 482

Pénz
házakra, földbirtokokra első, második helyre is. — Pataki, Csapó-utca 10. 483

Biharmegyében
egy jó forgalmu

kávéház
eladó.

Tenke,
Pannonia szálloda.

1535

Kereslet.

Kenyérügynök
óvadékkal felvétetik. Ha-sználó foglalkozásu egyén minden tekintetben előny-ben részesül. Korona ke-nyérgyár. 452

Uri
leány lakótársat keresek igen olcsó, esinos butoro-zott szobára. Megkeresést kérek R. J. címen Hegedűs és Sándor cégnél. 398

Egy
fűszeres detaalista segéd azonnal felvétetik. Kiss Áron, Petőfy-tér 3. 473

Tanuló
leány bent lakó, kosztra is felvétetik varrodába. Piac-utca 64. 475

Egy
fodrász segéd két nap 5 kor. és koszt felvétetik. Nyugoti-u. 14. sz. 472

Állást
keresek könyvelőnek, pénztárhoz esetleg iro-dába. Cím a kiadóba. 471

Kocsisok
állandó alkalmazásra azon-nal felvétetnek. Teleki utca 100 szám. 342

Vincelléri
állást keres, ki e szak-mában jártas. Arany Já-nos-utca 39. — Mohácsi István. 479

Gyermektelen
házaspár házmesternek felvétetik. — géphez értő előnyben. Fischer Adolf Piac 61. 487

Házmester
kerestetik. Csapó, 97. 486

Jól
főző minden es cselódet keresek. Cím a kiadóhi-vatalban. b

Raktári
szolga felvétetik Brünn Zsigmond faraktárában, Wesselényi-tér. 490

Eladás.

Eladó
kávé forrás és kifőzős, Dégenfeld-tér 10. 463

Eladó
gőréhoz való kifaragott akácfa. Csapó-utca 49. b

Egy
pár selyem pincsi eluta-zás miatt sürgősen eladó. Csapó-utca 98. 474

Egy
jókarban levő két sütős vaskonyha eladó. Dara-bos-u. 9. 492

Eladó
egy igen jó karban levő cimbalom. Kőses-utca 39. 485

Eladók
bontásból kikerült ajtók, ablakok, vasredőnyök — Széchenyi-utca 50. 412

Rolló
üveges ajtóval eladó. Ven-dég-utca 77. 465

Eladó
ház olcsón, 2800 koroná-val megvehető. Kerakes-telep, Rudolf-utca 34. 484

Eladó
két jó erős oldalas szekér, igás és parádés szerzsámok, egy szánka, sertés-nek való krumpli, vajuk és egyéb gazdasági esz-közök. Értekezhetni Egy-malom-utca 9. 457

Nagyoseren
eladó egy 15 holdas, egy 8 holdas birtok épületek-kel olcsón. Pataki, Csapó-utca 10. 484

Önkéntes árverési hirdetmény.

A Nagy Lajos hirdetési iroda tulajdonos tulajdonát képező, a debreceni 8706. sz. tjkv-ben A. 1. sorszám alatt fölveti, Patai-utca 12. sz. alatt levő nagyon szép kis ur- ház ezennel önkéntes árverésre bocsájtatik

és a helyszínen, Patai-utca 12. sz. alatt folyó hó 20-ik napján, vagyis most Vasárnap délután 3 órakor megtartandó önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek elfog adatni.

Az árverésen csak az árverezők lehetnek jelen.

Elkiáltási ár: 14 ezer korona. Ezen összegben alul a ház eladatni nem fog. (A tulajdonosnak 25 ezer koronába került)

A megvételhez nagyon kevés készpénz szükséges. Az árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át vagyis 1400 koronát bántapénzül, az árverés megkezdése előtt letenni. A feltételek megtudhatók a Nagy Lajos hirdetési irodájában, Csapó-u. 13. szám alatt. Ezen ház azonban az árverés előtt és árverésen kívül is megvehető a tulajdonostól, amennyiben ez nem bírói, csupán önkéntes árverés.

Az árverés tehát nem az irodában, hanem a háznál: Patai-utca 12. szám alatt lesz megtartva most Vasárnap délután 3 órakor.

Az épület masszív csertéglá, teljesen adómentes. A lakás két részre is osztható és akkor van egy rendbeli 2 szobás lakás, konyha, spájz és fűskamarával, továbbá egy rendbeli 4 szobás lakás, konyha, veranda, kamarák és pincével. Kitűnő vízi szivattyus kut. Telefon bevezetve, Villanyvilágítás. Gyermeknek torna udvar, szép kert, gyümölcsös, termő szőlő és parkirozott udvar. Villanyos vasúti közlekedés. Az utcai csatornázás már folyamatban van.

E ház szükség esetén már novemberben átvehető. 1773

Ruha és kelmetetés:

Közhirre tesszük

1585

hogy **külföldi mosómestert** szerződtettünk, miáltal módunkban van nagy becsű megbízónknak olyan gallért, kézelőt és fehérműt szállítani, mely bármely bel- vagy külföldi tisztítást úgy szépségben, mint tartósságban messze tulszárnyal.

Hrabéczy E. D. Gőzmosó. Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság.

Főüzlet és gyár: Fióközletek: Felvevő-telep:
Széchenyi-utca 42. sz. Csapó-u. 30. telefon 668. Piac-utca 22. sz. alatt. Hatvan-u. 11. telefon 578. Glück Ede divatruhá-alatt. Telefon 323. sz. Miklós-u. 1. telefon 1148. zaban. Telefon 602. sz.

Fertőtlenített ágytolltisztítás!

Nyomatott kőrirogó gépen (a „Debreceni Újság” nyomdájában Tulajdonos: Thaas Gyula)

Menyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagyraktára.

KASZANYITZKY ENDRE

főntoai üzletébe

megérkeztek és nagyválasztékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók: **asztasi függő, szalon, ebédlő és hálószobai** :-:

villany csillárok és lámpák

melyek a legmodernebb és leg-szolidabb kivitelben állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Olcsó árak! 1715 Kitűnő ár!

Vendéglől és kávéházi felszerelések.

!!BUTOR!!

Telephon 377 és 494.

Modern asztalos és kárpitos butorok lak-berendezések menyasszonyi kelengyék órási választékban

VARGA JÓZSEF

DEBRECEN, Piac-utca 44. 1714

az udvarban.

A Bikszádi

természetes gyógyásványvíz

vegyi alkatrészeinél fogva a

legjelesebb, gyógyhatása fe-

lül mulja a hason összetételü

külföldi ásvány vizeket.

Kapható mindenhol! :-: 1750
Árjegyzéket kívánatra küld

Bikszád gyógyfürdő Igazgatósága.

Épület és portálto üvegezési vállalat.

Képzettek minden nagyüzletben egyszerűen legújításáig.

Szövegporolás i